

POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT HISTORII KULTURY MATERIALNEJ

ETNOGRAFIA POLSKA

XXX

Zeszyt 2

WROCŁAW · WARSZAWA · KRAKÓW · GDAŃSK · ŁÓDŹ
ZAKŁAD NARODOWY IMIENIA OSSOLIŃSKICH
WYDAWNICTWO POLSKIEJ AKADEMII NAUK
1986

WITOLD DYNOWSKI

SEKRETARZ REDAKCJI: IWONA KABZIŃSKA-STAWARZ

CZŁONKOWIE RADY REDAKCYJNEJ: MARIA BIERNACKA (PRZEWODNICZĄCA), JÓZEF BURSZA, MARIA FRANKOWSKA, JADWIGA KLIMASZEWSKA, ANNA KUTRZEB-POJ-NAROWA, WANDA PAPROCKA, ZOFIA SZYFELBEJN-SOKOLEWICZ

Adres Redakcji: 00-140 Warszawa, ul. Świerczewskiego 105

Okladkę projektował Edward Kostka

Redaktor Zyta Kwiecińska
Redaktor techniczny Adam Przylibski

Printed in Poland

© Copyright by Zakład Narodowy im. Ossolińskich — Wydawnictwo, Wrocław 1986

Zakład Narodowy im. Ossolińskich — Wydawnictwo. Wrocław 1986.
Nakład: 900 egz. Objętość: ark. wyd. 15,30, ark. druk. 13, ark.
A₁ — 17. Papier druk. sat. kl. IV, 70 g, 70 × 100. Oddano do
składania 1986.02.17. Podpisano do druku 1986.08.29. Druk ukończono
we wrześniu 1986. Wrocławska Drukarnia Naukowa. Zam. 1111/86.
J-17. Cena zł 300,—

SPIS TREŚCI

ARTYKUŁY

Zofia Sokolewicz — O pojęciu całości i systemu w etnologicznych badaniach nad kulturą. Część II	11
Streszczenie w j. angielskim	23
Anna Kutrzeba-Pojnarowa — Przemiany tradycyjnej kultury chłopskiej (wieś Trześniów na Podkarpaciu)	25
Streszczenie w j. angielskim	93
Maria Frankowska — Sanktuaria i pielgrzymki — ich rola w procesie ewangelizacji Indian Meksyku oraz kształtowania się miejscowego synkretyzmu religijnego	95
Streszczenie w j. angielskim	126
Wojciech Marchlewski — Mennonici w Polsce (o powstaniu społeczności mennonitów Wymysła Nowego)	129
Streszczenie w j. angielskim	146
Adrienne L. Kaeppler — Melodia, burdon i zdobienie — głębokie struktury i powierzchniowe manifestacje w tongijskiej sztuce i społeczeństwie	147
Jolanta Kowalska — Elementarne składniki kulturowych koncepcji rzeczywistości w symbolice ruchu tanecznego. Część II: Współzależność symboliki ruchu tanecznego i rzeczywistości o określonej waloryzacji	161
Streszczenie w j. angielskim	174

Z ŻAŁOBNEJ KARTY

Adam Pranda (1924-1984) — <i>Wanda Paprocka</i>	175
---	-----

KRONIKA

10 lat badań nad kulturą robotniczą ośrodka żyrardowskiego — <i>Andrzej Stawarz</i>	177
Uzupełnienie do informacji o działalności badawczej Katedry Etnografii Uniwersytetu Wrocławskiego — <i>Adam Paluch</i>	182
Wystawa: Koran w zbiorach muzułmanów polskich — oprac. <i>Iwona Kabzińska-Stawarz</i>	183
Sakartwelos Istoriiisa da Kulturis Dzeglta Dacwis Sazogadoeba — <i>Gruzińskie Towarzystwo Ochrony Zabytków</i> — <i>Andrzej Woźniak</i>	185

RECENZJE I OMÓWIENIA

Andrzej Stawarz, <i>Żyrardów. Narodziny społeczności (1830-1870)</i> , Warszawa — Żyrardów 1985, ss. 208, il., Mazowiecki Ośrodek Badań Naukowych MTK im. S. Herbsta, Stacja Naukowa w Żyrardowie — <i>Andrzej Woźniak</i>	189
--	-----

G. N. Simakov, Obščestvennye funkcii kirgizskich narodnych razvlečenij v konce XIX — načale XX v. (Społeczne funkcje ludowych rozrywek kirgizskich w końcu XIX i na początku XX w.), Leningrad 1984, Nauka, ss. 228 — <i>Iwona Kabzińska-Stawarz</i>	191
Kubinskaja etnografija (Etnografia kubańska), Moskwa 1983, Nauka, ss. 119 — <i>Bogumiła Marczak</i>	199
Petar Vlahović, Narodi i etničke zajednice sveta (Narody i wspólnoty etniczne świata), Belgrad 1984, Vuk Karadžić, ss. 291, il., fot. — <i>Andrzej Romanowski</i>	201
A. M. Mentešašvili, Kurdy. Očerki obščestvenno-ëkonomičeskich otnošenij, kul'tury i byta (Kurdowie. Zarys stosunków ekonomiczno-społecznych, kultury i bytu), Moskwa 1984, Nauka, ss. 237 — <i>Leszek Dzięgiel</i> . . .	204

СОДЕРЖАНИЕ

СТАТЬИ

Зофия Соколевич — Понятие целого и системы в этнологических исследованиях культуры. Часть II	11
Резюме на английском языке	23
Анна Кутшеба-Пойнарова — Преображения традиционной крестьянской культуры (Деревня Тжеснюв, Подкарпатье)	25
Резюме на английском языке	93
Мария Франковска — Святые и паломничества — их роль в процессе евангелизации мексиканских индейцев, а также формирование местного религиозного синкретизма	95
Резюме на английском языке	126
Войцех Мархлевски — Менониты в Польше (образование общины менонитов Нового Вымысла)	129
Резюме на английском языке	146
Адриенне Л. Кепплер — Мелодия, бурдон, украшение — глубокие структуры и их внешние проявления в тонганском искусстве и общине	147
Иолянта Ковальска — Составные элементы культурных концепций действительности в символике танцевального движения. Часть II: Взаимозависимость символики танцевального движения и действительности об определенной валоризации	161
Резюме на английском языке	174

ТРАУРНЫЙ ЛИСТ

Адам Пранда (1924-1984) — <i>Ванда Папроцка</i>	175
---	-----

ХРОНИКА

Десятилетие исследования в области рабочей культуры жирардовского округа — <i>Анджей Ставаж</i>	177
Дополнение к информации об исследовательской деятельности Кафедры этнографии Вроцлавского университета — <i>Адам Палюх</i>	182
Выставка: Коран в сборниках польских мусульман — подготовила <i>Ивона Кабзиньска-Ставаж</i>	183
Sakartwelos Istoriisa da Kulturis Dzeglta Dacwis Sazogadoeba — Грузинское Общество охраны памятников старины — <i>Анджей Возняк</i>	185

РЕЦЕНЗИИ И ОБСУЖДЕНИЯ

Анджей Ставаж, Жирардув. Формулирование общественности (1830-1870), Варшава-Жирардув 1985, стр. 208, илл., Мазовецкий центр научных исследований МТК им. С. Хербста. Научная стация в Жирардове — <i>Анджей Вольняк</i>	189
Г. Н. Симаков, Общественные функции киргизских народных развлечений в конце XIX — начале XX вв. Ленинград 1984, Наука, стр. 228 — <i>Ивона Кабзиньска-Ставаж</i>	191
Кубинская этнография, Москва 1983, Наука, стр. 119 — <i>Богумила Марчак</i>	199
Петар Вляхович, Народы и этнические группы мира, Белград 1984, Вук Караджич, стр. 291, илл., фот. — <i>Анджей Романовски</i>	201
А. М. Ментешашвили, Курды. Очерки общественно-экономических отношений, культуры и быта, Москва 1984, Наука стр. 237 — <i>Лешек Дзенгель</i>	204

CONTENTS

ARTICLES

Zofia Sokolewicz — On the concepts of the cultural whole and the system in ethnological studies of culture. Part II	11
Summary in English	23
Anna Kutrzeba-Pojnarowa — The culture change in a traditional peasant community (The village Trześniów, region Podkarpacie)	25
Summary in English	93
Maria Frankowska — The sanctuaries and pilgrimages-their meaning for the evangelization of Mexican Indians and for the formation of their religious syncretism	95
Summary in English	126
Wojciech Marchlewski — The Mennonites in Poland (The origins of the Mennonite community in Wymysle Nowe)	129
Summary in English	146
Adrienne L. Kaeppler — Melody, drone and decoration: underlying structures and surface manifestations in Tongan art and society	147
Jolanta Kowalska — The elementary components of the cultural conceptions of reality in the symbolism of the dance movement. Part II. The correlation between the symbolism of dance movement and the reality of a particular valorization	161
Summary in English	174

OBITUARIES

Adam Pranda (1924-1984) — Wanda Paprocka	175
--	-----

CHRONICLE

Ten years of studies on the working class culture of the industrial town Żyrardów — Andrzej Stawarz	177
The appendix to the information about the works of the Ethnology Department at the University of Wrocław — Adam Paluch	182
The exhibition: Koran in the collections of Polish Moslems — Iwona Kabzińska-Stawarz	183
Sakartwelos Istoriisa da Kulturis Dzeglta Dacwis Sazogadoeba — The Georgian Society for the Preservation of Monuments — Andrzej Woźniak	185

BOOK REVIEW

- Andrzej Stawarz, Żyrardów. The origins of the community (1830-1870) Warszawa — Żyrardów, 1985, 208 pages, ill. The Masovian Research Centre of the St. Herbst Masovian Cultural Society, the Research Station in Żyrardów — *Andrzej Woźniak* 189
- G. N. Simakov, Obščestvennye funkcii kirgizskich narodnych razvlečenij w konce XIX-načale XX v. (The Social functions of the Kirghiz folk forms of entertainment at the end of XIX century and at the beginning of XX century), Leningrad 1984, Nauka, 228 pages — *Iwona Kabzińska-Stawarz* 191
- Kubinskaja étnografija (The Cuban ethnography), Moskva 1983, Nauka, 119 pages — *Bogumiła Marczak* 199
- Petar Vlahović, Narodi i etničke zajednice sveta (The nations and ethnic communities of the world), Belgrad 1984, Vuk Karadžić, 291 pages, ill. phot. — *Andrzej Romanowski* 201
- A. M. Mentešašvili, Kurdy. Očerki obščestvenno-ekonomičeskich otnošenij kultury i byta (The Kurdes, an outline of their socio-economic conditions, culture and ways of life), Moskva 1984, Nauka, 237 pages — *Leszek Dzięgiel* 204